

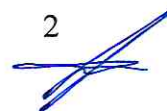
Ocena osiągnięć naukowych
w postępowaniu habilitacyjnym doktora Marka ŻEJMO
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i administracji

I. Sylwetka Habilitanta

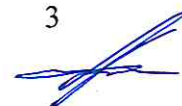
Doktor Marek Żejmo jest absolwentem studiów magisterskich na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego (2002). Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauki o polityce nadany został 27 września 2007 roku przez Radę Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Tytuł rozprawy naukowej: *Możliwości i bariery adaptacji oraz integracji Polaków w Szwajcarii*. Poszerzając swoje zainteresowania naukowo – badawcze ukończył studia podyplomowe w zakresie Pośrednictwa w Obrocie Nieruchomościami (2009) oraz Mechanizmów Funkcjonowania Strefy Euro i Unii Europejskiej (2013) realizowane na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie. Zatrudniony był kolejno jako adiunkt na Wydziale Administracji i Nauk o Polityce w Gdańskiej Wyższej Szkole Humanistycznej (2008-2011) na której prowadził wykłady i ćwiczenia na kierunkach dziennikarstwo, międzynarodowe stosunki polityczne oraz samorządowa administracja publiczna. Następnie jako profesor wizytujący w Kaliningradzkim Instytucie Zarządzania (2015-2017) prowadził zajęcia które dotyczyły przemian cywilizacyjnych, funkcjonowania partii politycznych i organizacji społecznych oraz zasad demokracji, społeczeństw i państw. Obecnie pracuje jako profesor wizytujący w Kaliningradzkiej Filii Sankt-Petersburskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczego z siedzibą w Polesku (Obwód Kaliningradzki) do 31 sierpnia 2024r. Dopełnieniem realizowanych powyższych przedsięwzięć naukowo – dydaktycznych była współpraca z Nordost-Institut działającym przy Uniwersytecie w Hamburgu od 1 listopada 2017 roku w którym od 1 maja 2018 roku pełnił funkcję koordynatora projektu w zakresie polityki regionalnej oraz historii politycznej Olsztyna i Königsberga. W latach 2018-2019 był również opiekunem projektu obejmującego badania dotyczące działalności Immanuela Kanta na Uniwersytecie im. Alberta w Königsbergu.

II. Opinia o przedsięwzięciu naukowym zatytułowanym: *Stosunki polsko-szwajcarskie. Przeszłość i teraźniejszość*, wyd. 2, Poznań 2022, s. 676 wskazanym jako główne osiągnięcie naukowo-badawcze o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy. Przedstawiona do recenzji monografia ukazuje role jakie wobec siebie pełnią Polska i Szwajcaria w różnych dziedzinach życia: społecznego, kulturowego, gospodarczego oraz politycznego. Habilitant

podejmuje się próby analizy wzajemnych stosunków zachodzących między Szwajcarią i Polską, a także roli dwustronnych relacji międzynarodowych i multilateralnych w zmieniających się uwarunkowaniach drugiej połowy XX i pierwszych dekad XXI wieku. Ukazane zostały tutaj również podobieństwa i różnice zarówno te występujące w przeszłości jak i teraźniejszości zachodzące pomiędzy rządami obydwu państw rozpatrywane i analizowane na różnych płaszczyznach życia politycznego, społecznego czy gospodarczego. Założenie takie z jednej strony stanowi usystematyzowanie, określenie i wyjaśnienie zagadnień oraz podejmuje krytyczną ich ocenę ewolucji stosunków łączących w przeszłości oba te państwa. W procesie badawczym posłużono się analizą systemową, ujęciem ilościowym i jakościowym, metodą porównawczą, analizą instytucjonalno-prawną oraz metodą historyczno-chronologiczną. Habilitant posługuje się również innymi płaszczyznami badań w zakresie relacji bilateralnych wykorzystujących teorie ról politycznych, instytucjonalizację polityczną oraz ukazuje procesy przemian kulturowo – cywilizacyjnych. Warto również zauważyć, że występują także ujęcia komparatystyczne w kontekście indukcji i dedukcji. Istotne wydaje się także podejście cywilizacyjne, ujęte jako pozytywistyczny paradygmat dotyczący relacji międzypaństwowych obejmujący różnorodne dziedziny życia cywilizacyjnego i kulturowego prezentowanych państw. W prezentowanym dyskursie i wywodzie naukowym ujmowane zagadnienia posiadają układ problemowo-chronologiczny ukazujący demokrację społeczeństwa jako proces zmierzający do reorganizacji struktur państwa (przykład polskiej sceny politycznej w warunkach uzależnienia od polityki mocarstwowej) *versus* wzór stabilności wraz z modelem demokracji przedstawicielskiej i bezpośredniej (system polityczny Szwajcarii). Analizując relacje polsko - szwajcarskie Habilitant stwierdza, że cechują się one życzliwością, przychylnością opartą na dziedzictwie historycznym oraz ich przynależnością do świata chrześcijańskiego Europy o łacińskich korzeniach kulturowych. Habilitant stwierdza również, że zacieśnienie relacji polsko-szwajcarskich doszukiwać się należy w okresie głębokich przeobrażeń politycznych, gospodarczych i kulturowych jakie miały miejsce w Europie w XIX wieku. Przykładem stanowi nawiązanie oficjalnych stosunków dyplomatycznych z Polską po 1918 roku oraz wsparcia jakiego Szwajcarzy udzielali podczas II wojny światowej. Zasadna wydaje się również hipoteza badawcza stwierdzająca, że współczesne relacje międzynarodowe są przestrzenią ważnej aktywności państw ich instytucji, a także jednostek. Wzajemne przenikanie się życia społecznego i gospodarczego które wzrasta z postępującym procesem globalizacji powoduje przenikanie środowisk międzynarodowych poszczególnych państw do ich środowisk wewnętrznych poprzez otwarte bariery graniczne. Zjawisko to wymaga

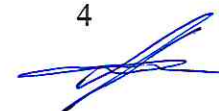

redefinicji różnych kwestii związanych nie tylko z polityką bezpieczeństwa ale również z problemami rozwoju społeczeństw. Wykorzystane założenia metodologiczne nie budzą większych zastrzeżeń. Habilitant stosuje różnorakie metody, techniki i narzędzia badawcze szczególnie politologiczne z wykorzystaniem analizy systemowej w której posłużono się metodą monograficzną. Zostały przedstawione aspekty cywilizacyjne, historyczne, socjologiczne oraz te dotyczące stosunków międzynarodowych, ekonomii, politologii jak również psychologii społecznej. Główna dominanta rozważań dotyczyła analizy efektywności politycznej w rozumieniu prakseologicznym. Habilitant podejmuje również próbę analizy poziomu i stopnia rozwoju gospodarki, struktury demograficznej, kultury, tradycji, religii wielkości terytorialnej oraz rozwoju naukowo-technicznego. Zastosowano również trzy inne podejścia naukowe: behawioryzm, strukturalizm, ewolucjonizm które zostały wykorzystane w analizie relacji zachodzących między Polską a Szwajcarią. Rozważania te wpisują się w ogólny nurt badań z zakresu nauk o polityce i administracji. Sformułowana została również hipoteza badawcza w której przyjęto, że mimo zaistnienia wyraźnych rozbieżności w rozwoju gospodarczym powodującym funkcjonowanie różnic natury kulturowo-cywilizacyjnej, to obydwa prezentowane państwa miały i mają nadal wzajemnie pozytywny wpływ na obopólny rozwój. Tak sformułowane pytanie badawcze budzi pewne kontrowersje związane w tym przypadku z odrębnością organizacyjną tych państw, ich systemów politycznych, struktur i pewną cechą unikalności oraz różnorodności. Habilitant poszukuje więc odpowiedzi na stawiane w pracy pytania dotyczące okoliczności kształtowania się stosunków polsko – szwajcarskich, płaszczyzn ich współpracy w różnych okresach rozwoju dziejowego oraz poddaje ocenie przeszłość *versus* teraźniejszość obecnych instytucjonalnych ich form. W prezentowanej monografii przyjęto układ problemowo-chronologiczny zawarty w czterech rozdziałach. Rozdział pierwszy przedstawia początki nawiązywania kontaktów Polski i Szwajcarii od czasów średniowiecza. Ukazanie najważniejszych więzi historycznych stanowi punkt wyjścia dla zbadania i zrozumienia w jaki sposób owa spuścizna mogła rzutować na kształt polsko-szwajcarskich stosunków. Drugi rozdział to analiza kształtu polityki zagranicznej jaka zachodziła między obydwojma państwami w ciągu ostatnich siedemdziesięciu lat. Wielowymiarowość oraz zmienne historyczne i kulturowe odgrywały tutaj znaczącą rolę w podtrzymywaniu ciągłości wymiany gospodarczej oraz próby prowadzenia dialogu politycznego w trudnych realiach „zimnowojennych”. W trzecim rozdziale podjęto rozważania dotyczące polsko-szwajcarskich stosunków gospodarczych ostatniego ćwierćwiecza które posiadają istotne znaczenie dla oceny przyszłych perspektyw rozwoju relacji gospodarczych globalizującego się świata. Szczególnie istotne okazały się

tutaj uregulowania unijne które otwierały nowe obszary współpracy rozwoju regionalnego oraz inwestycyjnego. W czwartym rozdziale podjęto analizę szwajcarskiego systemu politycznego szczególnie w kontekście kształtowania stosunków tego państwa z otoczeniem nie tylko wewnętrznym ale i zewnętrznym. Szczególna rola przypada tutaj kantonom i gminom oraz ich obywatelom (wola całego społeczeństwa). Działania takie podbudowane zaangażowaniem Szwajcarii w szersze stosunki z innymi państwami powodują, że system polityczny będzie ulegał procesom modernizacji przez konieczność reakcji na wolę społecznego dopasowywania ustroju do wymogów postępującej internacjonalizacji i globalizacji. Wydaje się, że polski system polityczny po roku 1989 i wpisany w ten proces dialog polsko - szwajcarski na temat demokracji działa na zasadzie wzajemnego przyciągania się różnic w politycznej praktyce które pełnią wobec siebie rolę komplementarną. W procesie historycznym i kulturowym konstrukcja i działanie systemów politycznych Polski i Szwajcarii to przede wszystkim ich demokratyzacja oraz liberalizacja szczególnie w okresie rządów Edwarda Gierka. Działania takie wymuszały prymat polityki handlowej i gospodarczej nad sprawami ideologicznymi w stosunkach zagranicznych, korzystnie wpływając na wyniki gospodarcze. W podsumowaniu monografii Habilitant odniósł się do kształtowania stosunków polsko-szwajcarskich porównując poziom życia obydwu społeczeństw i stwierdził, że Szwajcaria jest krajem wyróżniającym się na tle pozostałych demokratycznych państw Europy Zachodniej.

W konkluzji należy stwierdzić, że zaprezentowane osiągnięcie naukowe podlegające ocenie obejmuje analizę stosunków pomiędzy Polską a Szwajcarią w szerokim zakresie. Świadczy o tym zarówno bogata i różnorodna materia źródłowa polska i niemieckojęzyczna, wykorzystane dokumenty archiwalne i polityczne, normatywne, dane statystyczne oraz wywiady. Rezultaty przeprowadzonych badań zaprezentowane w monografii wpisują się w rozwój dyscypliny nauki o polityce i administracji, a tym samym pozwalają na sformułowanie kilku wniosków. Pierwszy dotyczy wymiany handlowej, doświadczeń kulturowych, naukowych i religijnych widoczny w okresie średniowiecza, renesansu i oświecenia. Drugi posiada charakter emigracyjny Polaków (koniec XIX i początek XX wieku) i pozytywnego nastawienia władz szwajcarskich do tego procederu. Trzeci dotyczył kontaktów handlowych, poprawnych stosunków politycznych i szczególnego uprzywilejowanego traktowania po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Wnioski jakie płyną z niniejszej monografii prowadzą się do stwierdzenia, że zbliżenie kulturowo-cywilizacyjne ciągle napotyka trudności związane z różnicą w zamożności społeczeństw oraz rozwojem technologicznym dotyczącym innowacyjnych elementów gospodarczych. Konwergencji należy upatrywać w

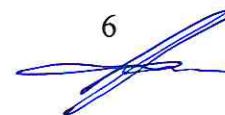
kulturze chrześcijańskiej, a zatem cywilizacji zachodniej której obyczaje, cechy i systemy wartości pozostają dla obydwu państw wspólne. W ramach podjętych badań Habilitant zrealizował założony cel wskazując holistyczne oraz interdyscyplinarne podejścia do tej problematyki. Stanowisko takie z jednej strony wydaje się być uzasadnione, z drugiej natomiast brak konkretnych wniosków *de lege ferenda* powoduje, że ztraca się naukowość (ostrość) prezentowanych treści i rozwiązań. Brak konkretnych rekomendacji zaproponowanych przez Habilitanta które mogłyby w przyszłości wzmocnić relacje pomiędzy prezentowanymi państwami wydaje się być nie tyle zasadny co konieczny. Prezentowana monografia stanowi interesującą lekturę poznawczą, a tym samym przyczynek w dynamicznie zmieniającym się środowisku relacji polsko – szwajcarskich, otwierając tym samym nowe pola badawcze w prezentowanym obszarze co wydaje się być istotne zarówno dla teorii jak i praktyki w rozwoju dyscypliny nauki o polityce i administracji.

Przedstawiony do recenzji materiał oceniam pozytywnie.

III. Informacje o wykazaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej stanowiący znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny

Na dorobek naukowy powyższego przedsięwzięcia Habilitant wskazał wyniki badań z zakresu stosunków polsko-szwajcarskich zaprezentowane w artykułach opublikowanych w wydawnictwach naukowych polskich, rosyjskich i ukraińskich. Wykazał się zarówno opracowaniami naukowymi w postaci zwartej, rozdziałami w monografiach naukowych, artykułami w czasopismach krajowych oraz zagranicznych. Oprócz monografii naukowej zgodnie z art. 219 ust. 1 pkt 2a Ustawy warto wskazać na inne publikacje. Wymienić tutaj można m.in.: *Polacy w Szwajcarii. Możliwości i bariery osadnictwa*, Wyd. Athenae Gedanenses, Gdańsk (2009); *Od homo sapiens do homo faber religiosus. Materiały dydaktyczne*, Wyd. Athenae Gedanenses, Gdańsk (2014); *Stosunki polsko - szwajcarskie. Przeszłość i terażniejszość*, Wyd. Athenae Gedanenses, Gdańsk (2016) oraz *Quellen zur Geschichte von Albertine und Immanuel Kant. Probleme der Forschung*, Poznań 2021r., Wśród wykazu przedstawionego materiału do recenzji znajdują się pojedyncze zeszyty w ramach cyklu pt.: *Liderzy podziemia „Solidarności”*, t.1: Gdańsk, Poznań 2021/2022 w którym ukazały się pojedyncze periodyki (w sumie siedem) oraz *Liderzy podziemia „Solidarności”*, kolejne dwa tomy t.2: Warszawa, Poznań (2022) do którego dołączone zostaną wydania zeszytowe pięciu pozycji i *Liderzy podziemia „Solidarności”*, t.3: Poznań (2022) i dołączone do nich cztery wydania zeszytowe.

W aspekcie wykazu opublikowanych rozdziałów w monografiach naukowych znajdują się pozycje dotyczące prezentowanego tematu przewodniego związanego ze Szwajcarią oraz te które dotyczą aspektów historycznych. Warto wymienić tutaj kilka istotnych do których można zaliczyć: *Ruchy migracyjne w Szwajcarii dawnej i współcześnie z uwzględnieniem wojska polskiego i Polaków* [w:] *Konfederacja Szwajcarii*, red. T.Branecki, M.Gołoś, K.Krzywińska, Toruń 2014; *Rys historyczny i współczesne uwarunkowania pobytu Polaków w Szwajcarii* [w:] *Kultura, Media, Edukacja*, red. F.Makurat, Starogard Gdański 2014; *Żydzi w Szwajcarii podczas II wojny światowej* [w:] *W kręgu zjawisk patologii kulturowej współczesnego świata*, red. K.Bielawski, J.Ślęzak, M.Żejmo, Gdańsk 2015; *Neutralność Szwajcarii jako środek bezpieczeństwa międzynarodowego* [w:] *Historia, Interpretacja, Reprezentacja*, t. 4, red. M.Brodnicki, J.Serkowska-Mąka, J.Taraszkiewicz, Gdańsk 2016; *Płaszczyzny integracji imigrantów a Szwajcaria na początku XXI w. – nauka języka, szkolnictwo państwowe, nauka zawodu*, „Nauka i Społeczeństwo. Przegląd nauk społecznych, technicznych, medycznych i pedagogicznych” 2021, t.1, nr 1. Kolejny prezentowany wykaz dotyczy wybranych publikacji naukowych które składają się na całość monografii pt.: *Stosunki polsko-szwajcarskie. Przeszłość i teraźniejszość* opublikowanej w 2016r. Warto wskazać na kilka interesujących wybranych pozycji z tego zbioru np.: *Dziedzictwo historycznych kontaktów polsko-szwajcarskich od II wojny światowej do zmian ustrojowych w 1989 roku*, „Szkice Humanistyczne” 2014, t.15, nr 1-2; *Dziedzictwo historycznych kontaktów polsko-szwajcarskich od XIX w do II wojny światowej* „Szkice Humanistyczne” 2014, t.14, nr 1-2 (vol.34) oraz *Dziedzictwo historycznych kontaktów polsko-szwajcarskich od końca XVIII w.*, „Szkice Humanistyczne” 2014, t.14, nr 1-2 (vol.34). Kolejne opublikowane artykuły w czasopismach naukowych dotyczą w głównej mierze Szwajcarii. Wymienić tutaj można np.: *Polish-Swiss Cooperation among International Organizations*, „Polish Political Science Yearbook” 2015, vol.44; *Współczesna Szwajcaria na arenie międzynarodowej*, „Szkice Humanistyczne” 2015, t.15, nr 3-4 (vol.38); *Współczesny szwajcarski federalizm*, „Studia Gdańskie”. *Wizje i rzeczywistość*” 2015, t.13; *Wspólna aktywność Polski i Szwajcarii na arenie międzynarodowej*, „Studia Gdańskie”. *Wizje i rzeczywistość*” 2016, t.13; czy *Migracje we współczesnej Szwajcarii*, „Zeszyty Naukowe Gdańskiej Szkoły Wyższej” 2021. W zawartości recenzowanego materiału znajdują się również trzy pozycje w których Habilitant znajduje się w gronie redaktorów. Stanowią one zbiór artykułów z różnych obszarów działalności naukowej poszczególnych autorów. Habilitant pełnił również rolę recenzenta pięciu opublikowanych artykułów których tematyka dotyczyła m.in. *Obwodu Kaliningradzkiego FR w ładzie międzynarodowym, Tożsamości żydowskiej a polityki*

imigracyjnej Izraela czy Siła zmiany. Polska polityka zagraniczna po 2004 roku. Wartością niniejszych wybranych publikacji oprócz ich zawartości merytorycznej jest ich samodzielność. W ocenie prezentowanego materiału do recenzji należy uznać, że ubieganie się o kolejny stopień naukowy dr hab., nie stanowi znaczącej wartości dodanej. Należy bowiem stwierdzić, że Habilitant powinien wykazywać się tutaj nie tylko wspomnianą samodzielnością publikacyjną co stanowi jeden z warunków kandydata ubiegającego się o stopień naukowy dr hab., ale również profilowaniem tego dorobku w dyscyplinie nauk o polityce i administracji.

Rozważania oraz prowadzona narracja w przedstawionym materiale do recenzji stwarza wrażenie pewnej trudności i powtarzalności poglądów przed jaką staje Habilitant. Zauważyć tutaj można pewną schematyczność i powtarzalność założeń, toku prowadzenia wywodu naukowego prezentowanego w poszczególnych publikacjach. Jednakże całościowo jest oceniona pozytywnie.

IV Staże naukowe, promotorstwo pomocnicze

Ważnym elementem rozwoju ścieżki naukowej są staże realizowane w Uczelniach i instytucjach prowadzących badania w dyscyplinie nauk o polityce i administracji. W prezentowanym materiale do recenzji brak jest realizacji powyższego przedsięwzięcia. Uczestnictwo w stażach naukowych krajowych czy zagranicznych daje możliwość wymiany poglądów z kadrą naukową i kierowniczą Uczelni i może być później wykorzystane w pracy naukowej oraz dydaktycznej. Jest to konieczne nie tylko do popularyzacji nauki (internacjonalizacji) ale również możliwości zdobywania nowych doświadczeń.

Brak jest również promotorstwa pomocniczego rozprawy doktorskiej oraz opieki naukowej nad studentami co niewątpliwie ubogaca warsztat badawczo-naukowy. W ramach tej działalności Habilitant nie kierował również pracami magisterskimi oraz licencjackimi.

V Członkostwo w komitetach i radach naukowych

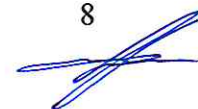
Od roku 2018 Habilitant jest członkiem rady redakcyjnej pisma pt.: *Mysł* w której analizowane i przedstawiane są problemy naukowe występujące w stosunkach międzynarodowych. Wraz z prof. Otto Luchterhandem z Uniwersytetu w Hamburgu (2018) za aktywny udział w szerzeniu wiedzy naukowej na temat problemów politycznych Armenii i jej enklawy Arcach zostali wyróżnieni przez Ministra Spraw Zagranicznych Republiki Arcach medalami pamiątkowymi z okazji 30-lecia istnienia tej republiki. Jednocześnie zostali włączeni w skład redakcji naukowej rocznika naukowego Uniwersytetu w Stepanakercie wydawanego przez Państwowy Uniwersytet w Erywanie.

Aktywność w tym wymiarze jest zadawalająca.

VI Działalność organizatorska oraz popularyzująca naukę

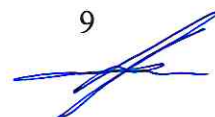
Prowadząc swoje badania naukowe Habilitant czynnie uczestniczył w międzynarodowych i ogólnopolskich konferencjach naukowych na których prezentował problematykę przemian cywilizacyjno-kulturowych w Europie oraz prezentował relacje polsko-szwajcarskie w przestrzeni życia społecznego, politycznego, gospodarczego i ekonomicznego. W zakresie tej działalności Habilitant publikował wyniki swoich badań w postaci rozdziałów w monografii: *Konfederacja Szwajcarii*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń 2014r. Niniejsza pozycja stanowi płaszczyznę współpracy przedstawicieli nauk społecznych i humanistycznych w podejmowanych badaniach nad specyfiką stosunków międzynarodowych. Zaprezentowano w niej różne aspekty szwajcarskiej państwowości, od jej konstytucyjnych podstaw przez demokrację, system partyjny, parlament, rząd, sądownictwo, samorządy terenowe do ruchów migracyjnych i Polonii. Wyniki prowadzonych badań i relacji polsko - szwajcarskich prezentowane były również podczas wystąpień na konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych. Warto wymienić tutaj np.: dwie międzynarodowe konferencje naukowe: *Politik der Vielfalt* zorganizowaną przez Uniwersytet w Innsbucku (2013) oraz *Człowiek-Kultura-Edukacja* zorganizowaną przez Pomorską Szkołę Wyższą w Starogardzie Gdańskim (2014) na których Habilitant wygłosił referaty. W ramach konferencji krajowych ze względu na podejmowaną problematykę istotna wydaje się: I Ogólnopolska Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa pt.: *Patologie współczesnego świata. Przemoc* zorganizowana przez Uniwersytet Gdański (2015) oraz *Biografie gdańskie, dwunaste dni mniejszości narodowych i etnicznych* zorganizowana przez Wydział Nauk Społecznych UG (2015) z wystąpieniem pt.: *Związki mniejszości narodowych w Polsce i Szwajcarii*. W tym samym roku współorganizował II międzynarodową interdyscyplinarną konferencję naukową pt.: *Historia, Interpretacja, Reprezentacja* (Sopot 2015). Habilitant był również członkiem komitetów naukowych konferencji organizowanych w kaliningradzkiej filii Sankt-Petersburskiego Państwowego Uniwersytetu Agrarnego w Polesku. Przykładowa tematyka tych konferencji dotyczyła m.in.: *Aktualnych problemów rozwoju współczesnego społeczeństwa oraz dróg ich rozwiązania w naukowych poszukiwaniach młodzieży studenckiej* czy elementów naukowo-praktycznych pt.: *Osiągnięcia naukowe i nowe technologie w praktyce* (2020) organizowanej w kaliningradzkiej filii Sankt-Petersburskiego Państwowego Uniwersytetu Agrarnego w Polesku. Habilitant był również wielokrotnym członkiem komitetów naukowych konferencji organizowanych w prezentowanej powyżej Uczelni.

Oprócz działalności naukowej czynnie uczestniczył również w życiu społeczno-politycznym. Jest honorowym członkiem Stowarzyszenia Oficerów Piętnastej Warmińsko-Mazurskiej

Dywizji Zmechanizowanej WP im. Króla Władysława Jagiełły, radnym miasta Olsztyn (2010), członkiem Rosyjskiego Towarzystwa Geograficznego oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych.

W zakresie popularyzowania nauki istotna wydaje się aktywność konferencyjna krajowa i międzynarodowa związana z wygłoszonymi referatami. Na tej płaszczyźnie Habilitant wykazał się dużą aktywnością. Zakres przedstawionych zagadnień jest bardzo szeroki. Można je pogrupować na referaty dotyczące *sensu stricte* Polski i Szwajcarii, stosunków międzynarodowych i politycznych oraz edukacji. Pierwsza grupa tematyczna to zbiór referatów – wystąpień dotyczący m.in. *Płaszczyzn integracji imigrantów w Szwajcarii; Metod działania europejskich i wschodnich organizacji polonijnych na przykładzie Szwajcarii, Rosji i Armenii; Związków mniejszości narodowych w Polsce i Szwajcarii; Auf dem Weg zur polilischen Union: die Schweiz als Modellfall für die EU?; Die Juden in der Schweiz während II Weltkrieg* oraz *Sytuacja Polonii w Szwajcarii na tle środowisk polonijnych w innych krajach Europy i świata*. Zakres tematyczny niniejszych referatów nie odbiega od głównego nurtu zainteresowań Habilitanta i jednocześnie wpisuje się w integralną część dzieła które zostało przedstawione do oceny zgodnie z art. 219 ust. 1. pkt 2a Ustawy. Druga płaszczyzna to referaty i wystąpienia z pogranicza stosunków międzynarodowych i politycznych. Warto tutaj wskazać kilka interesujących wystąpień do których można zaliczyć m.in. *Wpływ polityki międzynarodowej państw na wymianę doświadczeń i badań naukowych; Współczesne polityczne problemy międzynarodowego uznania państwowości Republiki Arcach; Współczesne polityczne problemy Armenii; Zalety i wady geopolitycznego położenia Obwodu Kaliningradzkiego; czy Znaczenie przygranicznego ruchu bezwizowego dla gospodarek Obwodu Kaliningradzkiego i Województwa Warmińsko-Mazurskiego*. Powyższa tematyka prezentowana była w formie referatów wygłoszonych na konferencjach i wpisuje się w ogólną wiedzę naukowo-praktyczną Habilitanta. Trzecia płaszczyzna to referaty dotyczące szeroko pojmowanej edukacji. Wymienić tutaj można następujące tytuły: *Historia powstawania szkolnictwa wyższego i europejskich uniwersytetów oraz kierunki kształcenia na pierwszych uniwersytetach w Europie; Tradycje współpracy naukowej oraz metody podnoszenia poziomu kształcenia studentów; Rola i znaczenie międzynarodowej wymiany kadry naukowej i studentów dla jakości i potrzeb współczesnego kształcenia; czy Edukacja patriotyczna Polonii przez działalność muzeów i ośrodków kultury polonijnej w Szwajcarii*. Zakres tematyczny prezentowanych referatów wskazuje, że edukacja stanowi przyczynek do dyskusji dzięki której określić można nie tylko tradycyjne metody i płaszczyzny jej stosowania i klasyfikacji ale również możliwości jej modernizacji oraz rozwoju w kontekście

podnoszenia jej standardów. W tak szeroko prezentowanej aktywności konferencyjnej brak jest profilowania obszaru w którym Habilitant powinien być ekspertem. Trudno więc tutaj odnieść się do działalności *sensu stricte* naukowej ponieważ oceniany materiał jest na pograniczu wielu innych dyscyplin naukowych.

W zakresie popularyzacji nauki warto również zaznaczyć iż Habilitant prowadził autorskie wykłady uzupełnione bogatymi doświadczeniami zdobytymi podczas pracy w firmach zagranicznych. Prowadził wykłady w Kaliningradzkim Instytucie Zarządzania w Kaliningradzie na Państwowym Uniwersytecie Rolniczym w Sankt Petersburgu z filią w Kaliningradzie. Wykłady i konserwatoria głoszone były również na Państwowym Kaliningradzkim Uniwersytecie Technicznym. Tematy wykładów dotyczyły przemian cywilizacyjnych, stosunków międzynarodowych oraz mechanizmów tworzenia się partii politycznych i organizacji społecznych a także kształtowania się polityki wewnętrznej i zewnętrznej państw europejskich. Istotnym elementem w zakresie popularyzacji nauki jest wygłoszenie dwóch zagadnień badawczych na Uniwersytecie w Kiel (2021). Pierwszy to: *Źródła historii Uniwersytetu Alberta w Königsbergu i Immanuela Kanta. Problemy badawcze* oraz *Wpływ polityki międzynarodowej na możliwości współpracy naukowej ponad granicami*. Aktywność organizatorska i popularyzująca naukę jest widoczna a prezentowane treści referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych oceniam pozytywnie.

VII Projekty i granty badawcze

W latach 2017-2019 Habilitant na podstawie zawartej umowy z Nordost-Institut w Lüneburgu działającego przy Uniwersytecie w Hamburgu pełnił funkcje koordynatora projektu „Albertina”. Był to autorski projekt badawczy ukierunkowany na poznanie obszarów wiedzy o nauce niemieckiej. Jednocześnie Habilitant deklaruje udział jako koordynator w projekcie realizowanym przez konsorcjum kilku niemieckich uniwersytetów i szkół wyższych który jest w fazie procedowania. Wniosek jest złożony w Niemieckiej Akademii Nauk. Jest również uczestnikiem wieloletniego programu badawczego pt.: *Rozwój międzynarodowej tolerancji w regionie Bałtyku* wykonawca/członek zespołu badawczego od 2018 roku.

VIII Internacjonalizacja nauki

W obszarze tym Habilitant wykazał się wiedzą i doświadczeniem szczególnie aktywnym w latach 2005-2016 gdzie współorganizował działalność Stowarzyszenia Kaliningrad-Olsztyn-Świnoujście w ramach której prowadził wykłady na temat geopolityki dawnego obszaru Prus Wschodnich. Aktywność naukowa i organizacyjna była w ówczesnym czasie wysoko oceniona czego przykładem są dyplomy uznania oraz pamiątkowe medale za twórczą działalność na polu szerzenia wiedzy. Ukazując wskaźniki naukometryczne należy stwierdzić,

że przedstawia się ona następująco: liczba cytowani publikacji z oddzielnym uwzględnieniem cytowania to 12; (Google Scholar); indeks Hirscha - 1; liczba punktów MNiSW -716.

Konkluzja

Dorobek dra Marka Żejmy należy uznać za pozytywny element wartościujący. Z recenzowanego materiału nie wynika natomiast nic dotyczącego promotorstwa pomocniczego dotyczącego rozprawy doktorskiej ani też prac licencjackich czy magisterskich. Brak jest również odbytych staży naukowych. Kwestie te niestety nie zostały zrealizowane.

Jednak pamiętać należy, że wszystkie wymienione wyżej elementy nie pozostają wartością samą w sobie bowiem istotnym elementem są efekty badań które stanowią podstawę do ubiegania się o kolejne stopnie naukowe. Muszą być one oryginalne. Przedstawiony do recenzji materiał należy uznać za pozytywny chociaż w moim przekonaniu jest on wielopłaszczyznowy, często powtarzalny w swoich celach, problemach badawczych i podejściu. Trudno doszukiwać się w nim pewnej jednoznaczności i kierunku w profilowaniu oraz prowadzeniu badań.

Biorąc pod uwagę wszystkie pozytywne i negatywne (mam tu na myśli szczególnie te uwagi które zawarłem w recenzji) dorobek Habilitanta oceniam pozytywnie i wnioskuję o nadanie Panu dr. Markowi Żejmo stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauk o polityce i administracji.

prof. dr hab. Bogusław Jagusiak
Warszawa, 31.01.2023 r.